

08-14 листопада
Короткий огляд ситуації

ХІД БОЙОВИХ ДІЙ

- Ключовою подією тижня стало звільнення майже всієї території Миколаївської області та правобережної частини Херсонської області з-під російської окупації. Зокрема, Збройні сили України звільнили м. Херсон — єдиний обласний центр, захоплений російською армією, починаючи з лютого 2022 року. У місті діє комендантська година, тривають стабілізаційні заходи, розмінування та пошук залишків російської армії, але вже 14 листопада до Херсона [приїхав](#) президент В. Зеленський на офіційну церемонію підняття українського прапора. Варто зазначити, що за 9 місяців перебування міста під російським контролем В. Путін жодного разу не відвідував Херсон.
- Російська армія, відступаючи з правого берега Дніпра, підірвала [всі мости](#) через Дніпро на підконтрольній РФ території, а також мости через Інгулець та інші важливі мости, щоб ускладнити просування українській армії. Зокрема, було пошкоджено міст на [дамбі](#) Каховської ГЕС, що могло призвести до катастрофічних наслідків у разі руйнування самої дамби. Також, за інформацією голови Херсонської обласної ради Олександра Самойленка, під час відводу військ з Херсона росіяни підірвали щонайменше 4 [теплові котельні](#) у місті.
- Після відходу з правого берега Дніпра, збройні формування РФ зосереджуються на лівому березі, створюючи лінію оборони вздовж Дніпра, а також передислоковують частину підрозділів у Донецьку та Запорізьку області. Відповідно, тиск на українську армію в цих областях зростає, зокрема у районі Бахмуту. Разом із тим, спроби наступу ведуть до великих втрат з російського боку: за даними української сторони, лише [загиблими](#) росіяни втратили понад 81 тисячу людей.
- Протягом тижня під обстрілами були Дніпро, Запоріжжя, Харків, Вінниця, Марганець, Нікополь, Краматорськ, Бахмут, Вугледар, Авдіївка, Курахове, а також прикордонні території Сумської, Чернігівської та Харківської областей. Одним з найбільш зухвалих обстрілів було попадання в 5-поверховий [житловий будинок](#) у Миколаєві вночі проти 11 листопада, коли там спали місцеві мешканці. Статистика свідчить, що у РФ закінчуються запаси високоточної зброї — так, протягом жовтня було використано лише 15 ракет “[Калібр](#)”. Утім, обстріли з реактивної артилерії та з ЗРК С-300 залишаються такими ж інтенсивними, як і раніше.

ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

- У Херсоні під час окупації камерами спостереження [зафіксовано](#) грубі порушення прав людини. Так, російські війська створювали катівні, у яких мордували електричним струмом, вбивали чоловіків і ґвалтували жінок. У місті [бракує води](#), ліків, продуктів харчування, але гуманітарні вантажі вже починають заїжджати у місто. Було запущено процес відновлення

- електромережі Херсона, подається сигнал українського телерадіомовлення, українські правоохоронці приступили до виконання обов'язків.
- Загальна ситуація в енергосистемі України вкрай важка, лише починаючи з 10 жовтня понад [900 ракет і дронів](#) були випущені росією, чимало влучань — по об'єктах електроенергетики.
  - Окрім того, російська сторона займається мародерством, вивезенням майна з магазинів та приватних будинків. Так, в окупованій Каховці Херсонської області завод “Чумак”, один з найбільших в Центральній та Східній Європі заводів з переробки томатів, окупантами було вкрадено обладнання [щонайменше на 36 млн грн](#). Водночас, російські окупанти займаються пограбуванням культурних цінностей, зокрема, з Херсонського обласного музею імені Олексія Шовкуненка було вкрадено понад [10 тисяч експонатів](#).
  - Станом [на 14 листопада](#) 2022 року більше ніж 1260 дітей постраждали в Україні внаслідок повномасштабної збройної агресії російської федерації, 430 дітей загинуло та понад 830 отримали поранення. До того ж, збройними силами рф пошкоджено [2719 закладів освіти](#), з яких 332 зруйновано повністю
  - 11 листопада відбувся черговий обмін полоненими, з російського полону повернули [45 бійців ЗСУ](#). Після початку повномасштабного вторгнення вдалося загалом обміняти 1138 бійців. 8 жовтня відбулася передача [38 тіл](#) військовослужбовців, які віддали свої життя за Україну. Також, Міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій Ірина Верещук повідомила, що наразі Україні вдалося повернути [96 депортованих дітей](#).
  - Окупанти продовжують займатися депортацією населення окупованих територій. [За даними українських служб](#), 262 дитини вважаються зниклими безвісти і 10 764 дитини — в офіційних списках депортованих. На звільненій Херсонщині повідомляють, що російською стороною проводились депортації з дитячих будинків, зокрема з [Олешківського дитячого будинку](#).
  - Країна-агресор затримує роботу зернової угоди після [відновлення своєї участі у ній](#) — у черзі залишаються 210 кораблів. В Мінінфраструктури, коментуючи “зернову угоду”, сказали, що Росія гальмує проходження суден через тривалі перевірки: без РФ перевіряли по 40 суден, з нею — до десяти. Поряд із тим, звільнення правобережної частини Херсонської області та Кінбурнської коси в Миколаївській області дозволить деблокувати Миколаївський морський торговельний порт та розпочати вивезення сільськогосподарської продукції з нього.
  - 13 листопада Генеральний штаб Збройних сил України [скасував дозволи](#) низці журналістів для роботи на деокупованих територіях Херсонщини, до списку також потрапили журналісти знімальних груп CNN та SkyNews. У відповідь на такий крок, Уповноважений з прав людини Дмитро Лубінець закликав міністра оборони України Олексія Резнікова повернути акредитацію закордонним журналістам, повернути скасовані акредитації також закликали українські журналісти й медійні організації.
  - Росія не [допускає гуманітарні місії та вантажі ООН](#) на тимчасово окуповані території України. Складна ситуація також з виїздом на підконтрольну Україні територію. Як заявляє мер Мелітополя, з окупованої частини Запоріжжя в день випускають не більше 150 автівок. Також

раніше повідомлялось, що ворог облаштовує у Василівці "державний кордон" і перетнути його можна буде за наявності "візи"

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ, ПРОПАГАНДИСТСЬКИЙ ВИМІР

- Україна деокупувала Херсон та правий берег р. Дніпро. Вихід російських військ з Херсону подавався в російських медіа у дистанційованні від в. путіна. Зокрема, 9 листопада в прямому ефірі міністр оборони Сергій Шойгу [наказав](#) вивести війська із Херсона на лівий берег Дніпра. Командувач об'єднаного угруповання військ спецоперації сергій суровікін [повідомив](#), що маневр з відведення військ буде здійснено у найближчі терміни. При цьому прес-секретар путіна песков 14 листопада [назвав](#) Херсон російським містом. 11 листопада песков [заявив](#), що не вважає принизливим для путіна вихід росіян з Херсону та [переадресував](#) питання міністерству оборони рф. При цьому 11 листопада путін зустрічався з академіками, [проводив](#) розмову з главою Центральноафриканської республіки. Відведення військ трактується в офіційному дискурсі як "передислокація", що обумовлена збереженням життів військових. Путін у цілому ніяк не коментує деокупацію Україною Миколаївщини та Херсонщини. Уже 14 листопада Путін підписав указ про порядок [погодження](#) з федеральною владою питань публічної влади у Запорізькій та Херсонській областях.
- В офіційних наративах щодо відступу від Херсону проводиться паралель із війнами минулого, а саме із ходом Кутузова залишити Москву в 1812 році, щоб виграти. Адже так вдалося [зберегти](#) армію, а значить й росію (Симонян). "Рішення командуючого суровікіна" підтримали [кадіров](#) та [пригожин](#), вказуючи на важливість збереження життя солдат рф та мужність. Водночас така офіційна риторика не сприймається та критикується з боку правих. Деякі російські блогери [трактують](#) це як військову поразку та критикують не військових, а путіна. Праві блогери (Олександр Дугін) метафорично [звинувачують](#) у цьому путіна, вказуючи, що це "крок до Армагеддону", зазначаючи на потребу перетворення цієї війни на російську та народну, адже "сдан русский город, такой же как Белгород", а влада має "стати в рф" російською". Багато розмірковувань щодо того, що "[оставлен](#) субъект Российской Федерации".
- Мобілізаційна риторика триває вже на тлі репресивних заходів. Сенатори [внесли](#) до Держдуми до ухваленого у першому читанні президентського законопроекту про громадянство РФ поправки, які передбачають позбавлення придбаного громадянства РФ за здачу в полон, ухилення від військової служби шляхом симуляції та дезертирства. Рада Федерації [підтримає](#) поправки президента РФ про позбавлення набутого громадянства за дискредитацію збройних сил та заклики до порушення територіальної цілісності Росії.
- Традиційно поширюються антизахідні та ізоляціоністські наративи, йдеться про потребу слідування "традиційним цінностям". У публічному дискурсі робиться наголос на традиційні та релігійні цінності. 9 листопада путін підписав [указ](#) про духовну спадщину. Так, християнство, іслам, буддизм, іудаїзм є невід'ємною частиною історичної та духовної спадщини в Росії,

особлива роль належить православ'ю ("Про затвердження основ державної політики щодо збереження та зміцнення традиційних російських духовно-моральних цінностей"). 12 листопада медведев [заявив](#), що рф сама воює проти НАТО та Західного світу. Західні країни звинувачують у несправедливій санкційній політиці щодо рф.

- Рф поширює наративи про можливі [репресії](#) ЗСУ проти громадян на Херсонщині, вказуючи, що Київ може [почати](#) фільтраційні заходи, вбивати "колаборанів", офіційні посадові особи рф [вказують](#), що "западные СМИ опубликовали кадры зачисток, где "глумятся над привязанными к столбам мирными жителями за "коллорационизм" с Россией". В свою чергу російська сторона [заперечує](#) відповідальність за гуманітарну катастрофу в Херсоні після відходу російських військ та руйнування цивільної інфраструктури, зокрема вказується, що рф готувала місто до зими, закупаючи відповідні генератори. У цілому [поширюється](#) інформація, що слідчий комітет рф веде більше 2 тис. справ про злочини України проти мешканців з 2014 року. Заперечується наявність злочинів рф у Херсонській області, вказується, що Україна [готує](#) "численні масштабні постановочні провокації про "тортури" жителів Херсона учасниками спеціальної військової операції".
- Щодо мобілізації офіційний наголос робиться на мірах підтримки мобілізованих, зокрема в регіонах. Путін вчоргове [доручав](#) губернаторам планувати та виплачувати родинам військових різні компенсації.
- Російська сторона, незважаючи на здачу правобережжя Херсонщини, говорить про [перемоги](#) над українською армією, [знищення](#) живої сили та техніки. Йдеться про [знуцання](#) ЗСУ над російськими військовополоненими.
- У рф у внутрішньому дискурсі говорять про важливість перемовин, "досягнення цілей спецоперації через перемовини", але покладають відповідальність за небажання перемовин на Україну. 11 листопада пєсков [заявив](#), що Україна не хоче вести переговори, а тому Росія продовжує спецоперацію. Голова комітету Держдуми з міжнародних справ леонід слуцький [стверджує](#), що реальних кроків з боку влади України для поновлення переговорів із Росією "не спостерігається", попри слова президента України Володимира Зеленського про готовність до миру, "цілі спецоперації" залишаються незмінними. Також йдеться про [неприйнятність](#) вимог України щодо виводу військ рф з української території.